

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS REFORMA: LAIMĖJUSIEJI IR PRALAIMĖJUSIEJI

Pranešimo santrauka

Tikslai 1990:

GYVENTOJAI

1. Užtikrinti didesnę bazinių paslaugų prieinamumą visiems gyventojams.

Priemonės:

- a) konkurencijos tarp paslaugų teikėjų pagrindu padidinti medikų suinteresuotumą teikti paslaugas
- b) išlyginti regioninį finansavimą, siekiant suvienodinti sveikatos priežiūros išteklių pasiskirstymą šalyje
- c) suteikiant teisę pacientui pasirinkti gydytoją, panaikinti paslaugų teikimo barjerus tarp savivaldybių, terapinių apylinkių ir pan.

2. Užtikrinti didesnę paslaugų ir med. prekių įvairovę

Priemonės:

- a) dalinės privatizacijos pagrindu sukurti aukštesnės kokybės vartotojo tiesiogiai mokamų paslaugų rinką
- b) liberalizuojant vaistų ir kitų prekių rinką, sukurti laisvę vartotojui
- c) didinant gydymo įstaigų savarankiškumą, atsisakant daugelio normavimo elementų, sudaryti galimybę paslaugų įvairovei

3. Didinti paslaugų ir prekių kokybę

Priemonės:

- a) per konkurenciją tarp teikėjų
- b) per atsivėrimą Vakarų idėjų ir prekių rinkoms
- c) per paslaugų struktūros racionalizavimą (prevencija, pirminė priežiūra, slauga namuose, dienos chirurgija, ankstyvoji rehabilitacija)

Kas laimėjo?

Veiklūs profesionalai:

Pasiekimai

- a) Gerai gydo šalies elitą;
- b) Dirba gerai apmokamų vadybininkų (pvz., farmacijos sektoriuje), valdininkų pareigose;
- c) Važinėja (yra vežiojami) po pasaulį
- d) Turi galimybę derinti dėstymą, gydymą, valdymą, dalyvavimą politikoje ir aukštuomenės gyvenime
- e) Dauguma pasiekimų yra stabilūs ir ilgalaikiai

Trūkumai

- a) Sluoksnis siauras, susiskaldęs, dalis pajamų nėra teisėtos. Profesionalai turi sugyventi su tebeapasireiškančia biurokratija ir neišprusimu. Vis graužia suvokimas, kad kolegos užsienyje gyvena daug geriau, o dalis panašaus veiklumo profesionalų su ne medicininio išsilavinimu yra daugiau pasiekę ir Lietuvoje.

Aukštoji biurokratija bei įstaigų vadovai

Pasiekimai

- a) Santykinai aukštos oficialios pajamos su galimybe jas "pasiriebinti"
- b) Išaugusi saviraiškos galimybė tiek dėl to, kad liberalizuojamas įstaigų valdymas tiek ir dėl šalies gyvenimo demokratiškėjimo
- c) Didelės papildomos socialinės lengvatos (kelionės po užsienius, dovanos)

Trūkumai

- a) Socialinė padėtis nėra pastovi, santykinai neaukštas socialinis prestižas, dalis pajamų yra nelegalios su tikimybe būti įsivėlus į nusikalstamų struktūrų tinklus, dalis vadovų balansuoja ant alkoholizmo ribos.

Prie laimėjusiųjų

Privatūs stomatologai

Pasiekimai

- a) Santykinai aukštos, lyginant su kolegomis, pajamos. Pasitenkinimas nepriklausomu nuo darbdavių gyvenimu. Sparti technologinė pažanga.

Trūkumai

- a) Intensyvus darbas. Rizikos susijusios su smulkiojo verslo neapibrėžtumu.

Prie neaiškios laimės

Vidutinis chirurgas ar terapeutas ligoninėje

Pasiekimai:

- a) Gerbiamas bendruomenėje, turi stabilų darbą ir pajamas, turi galimybę prisidurti neoficialiai, gali stažuotis užsienyje.

Trūkumai

- a) Pajamos nėra aukštos. Neapibrėžtumas dėl ateities ir provincijos sindromas miesteliuose. Laisvosios profesijos atstovo ir samdomo darbuotojo konfliktas.

Slaugytojai

Pasiekimai:

- a) Daug darbą lengvinančių technologinių naujovių. Lyginant su panašaus išsilavinimo dirbančiais kituose sektoriuose pastovus darbas ir pajamos. Atsirandančios darbo užsienyje galimybės.

Trūkumai

- a) Didėjantis socialinis atstumas nuo gydytojų. Ženklus neapibrėžtumas dėl ateities. Darbo biurokratizacija.

Pralaimėjęs

Visuomenės sveikatos specialistai

Pasiekimai

- a) Elitui atsiradusi tarptautinių kontaktų galimybė. Atvira informacija. Represinių funkcijų sumažėjimas.

Trūkumai

- a) Mažos, lyginant su kolegomis, pajamos. Neapibrėžtumas dėl funkcijų ir ateities. Prestižo plačiojoje bendruomenėje smukimas, jo neatstatant ir tarp medikų.

GYVENTOJAI

Laimėjusieji

Turtingi, išsilavinę miestiečiai

Pasiekimai

- a) Išaugęs pasirinkimas, paslaugų ir prekių kokybė.

Trūkumai

- a) Dėl prasto stebėjimo egzistuoja rizika uždelsti gydymą. Procedūrų biurokratizavimas. Laukimų neatitinkanti paslaugų kokybė.

Nemaginalizuoti sergantieji chroniškomis, šiuolaikiniais vaistais koreguojamomis ligomis

Pasiekimai

- a) Šiuolaikinių vaistų technologijų prieinamumas. Išaugęs medikų ir masinių informacijos priemonių dėmesys. Galimybė jungtis į organizacijas.

Trūkumai

- a) Turimų garantijų nepakankamas kompleksiskumas ir šių garantijų nepastovumas. Priklausomybė nuo gydytojų bei vaistų gamintojų

Pralaimėjusieji

Žemo išsilavinimo neturtingieji

Pasiekimai

- a) Tvarkingesnės gydymo įstaigos. Daugiau vaistų susirgus sunkiomis ligomis.

Trūkumai

- a) Dalis paslaugų (pvz.: stomatologija) beveik neprieinamos, kitos ribotos pinigais (hospitalizavimas su padėka, medikamentinis gydymas esant ribotam kompensavimui) ar kultūriniais (kokybiška ambulatorinė konsultacija) dalykais.

Gyvenantys depresuotose teritorijose

Turintieji aukštą riziką susirgti sudėtingomis ligomis

Trūkumai

- a) Dėl prasto stebėjimo egzistuoja rizika uždelsti gydymą. Profilaktinių priemonių ribotumas